

ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК

СЛУЖБЕНИ ЛИСТ МИНИСТАРСТВА УНУТРАШЊИХ ДЕЛА

„ПОЛИЦИЈСКИ ГЛАСНИК“ излази једанпут, а према потреби и више пута недељно. Претплата се полаже у напред, и то најмање за пола године, код свију полицијских власти, и износи: 20 динара на годину за државна и општинска надлежства, а за све друге претплатнике у опште 12 динара годишње. За иностранство: годишње 24, полугодишње 12 динара у злату. Поједини бројеви „Полицијског Гласника“ не продају се. Рукописи се не враћају.

СЛУЖБЕНИ ДЕО

МИ
ПЕТАР I

по милости Божјој и вољи народној
Краљ Србије

Пошто ће Наш Министар Унутрашњих Дела, Господин Стојан М. Протић, неко време одсуствовати од дужности, то на предлог Председника нашег Министарског Савета, нашег Министра Иностранних Дела, а на основу §. 12. закона о устројству Централне Управе,

РЕШАВАМО:

Да нашег Министра Унутрашњих Дела за време одсуства заступа у дужности Наш Министар Правде, Господин Марко Трифковић.

Председник нашег Министарског Савета, Наш Министар Иностранних Дела, нека изврши овај указ.

4. маја 1907. год.
у Београду.

ПЕТАР С. Р.

Председник Министарског Савета,
Министар иностраних дела,
Ник. П. Пашић С. Р.

Његово Величанство Краљ Петар I., благоволео је на предлог Министра унутрашњих дела, поставити:

за вршиоца дужности члана Управе града Београда у рангу средњег начелника друге класе, Васу Лазаревића, вршиоца дужности члана исте Управе у рангу средњег начелника треће класе;

за полицијског писара друге класе среза брзопаланачког, Василија Николајевића, полицијског писара исте класе среза деспотовачког, по потреби службе, но без права на накнаду путног и селидбеног трошка;

за полицијског писара треће класе среза деспотовачког, Љубомира Ж. Јовановића, полицијског писара исте класе среза брзопаланачког, по потреби службе, но без права на накнаду путног и селидбеног трошка;

за полицијског писара треће класе среза неготинског, Лазара Петковића, полицијског писара исте класе среза поречког, — по потреби службе;

за полицијског писара треће класе среза поречког, Јована Алексића, полицијског писара исте класе среза неготинског, — по потреби службе.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 4. маја 1907. године у Београду.

Његово Величанство Краљ Петар I., благоволео је на предлог заступника Министра унутрашњих дела, Министра правде а на основу чл. 1. и 3. закона за мерење, опис и идентификовање криваца, поставити:

за писара четврте класе антропометријско-полицијског одељења Министарства унутрашњих дела Милутина Т. Марковића, свршеног правника.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 9. марта 1907. године у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог заступника Министра унутрашњих дела, Министра правде, решено је:

да се Василију Николајевићу, полицијском писару друге класе среза брзо-паланачког, уважи оставка коју је на државну службу поднео.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 8. маја 1907. год. у Београду.

Указом Његовога Величанства Краља Петра I., на предлог Министра унутрашњих дела, решено је:

да се Д-р. Јосифу Недоку, назначеном лекару среза зајечарског, уважи оставка коју је поднео на државну службу.

Из канцеларије Министарства унутрашњих дела, 2. маја 1907. год. у Београду.

СТРУЧНИ ДЕО

ДОКАЗ У КРИВИЧНОМ ПОСТУПКУ

(НАСТАВАК)

3. Јемство.

Јемство је служило као доказ о невиности оптуженог. Кад се кривична одговорност његова није могла утврдити ни

једним поузданим доказом, као признањем или сведоџбама сведока, а сумња је још увек остајала на њему, то је он у том случају своју невиност потпуно доказивао јемством других људи, да он није извршио кривично дело за које се оптужује. Јемство су по правилу давали кметови онога села одакле је оптужени, и тврдили су, да је оптужени, како га они познају честит човек и да није извршио кривично дело за које се оптужује. Употребу јемства као доказа јасно показују два случаја из Карађорђевог деловодног протокола, које ћемо навести. Први је од 15 марта 1813 № 1200 и гласи: »Писато кнезу Вићентију Петровићу, да пошаље Саву из Иванче везаног под тврдом стражом, који је убио воденичара у истому селу, да га пошаље овамо у Тополу, и да напише имена кметова, који су се подјемчили, да Максим топиџа није био у овоме делу са Савом, и да јави где је био у оно време, када је воденичар погинуо, ако се кметови не подјемче и њега да пошаље.« Други је случај од 26 јуна 1813 год. № 1658: »Писато војводи Милошу Обреновићу, како су дошла сва четири кмета, која је он послао по препоруки нашој, и ми смо их послали у Совет да се подјемче за она три апсеника, који се доле у апсу находе, и после да се одпусте.«

Сем јемства кметова могло је бити још јемства један за другог. То се вршило на тај начин, што су се сељани села састајали с кметовима на једном месту и ту је сваки за себе имао да нађе јемца да он није учинилац дела, које је предмет истраге, а онај, за кога не би нико од његових сељана хтео јамчити, сматра се за учиниоца дела. Овај начин јемства види се из овога случаја шабачког магистрата од 15 фебруара 1811 године: »Дошао к суду Павле Чаркашић из Прњавора и тужи се да му је украдена женска каница и подбрадњак и на њима 59 гроша и 18 пара. И он жали на Анђелију ћер Јевте терзије из Прњавора. Тако ми смо призвали кметове и сељаке, и како смо најбоље знали испитивали. Но они сви један за другог појемчише се развје за кћер Јевте терзије Ангелију. Но отац Ангелинин Јевто за своју кћер закле се формално.«²⁸⁾

Јемци, па били они кметови или не, покадшто су морали на своје исказе и заклетву полагати, само поред свега тога они нису били сведоци у правом смислу те речи, јер они нису саопштавали суду своја чудна онажања о извесним чињеницама, него су на основу личног познавања оптуженог и његовог дотадањег живота тврдили, да он није извршио дотично кривично дело.

Ово доказно средство било је у примени све докле нису била донета доказна правила, па чак и после њих има примера о ослобођењу оптужених на основу јемства кметова, као што показује пресуда пожаревачког магистрата од 30 марта 1894 бр. 913.²⁹⁾ Ово је знак, да се јемство радо употребљавало за доказ невиности оптуженог у времену док је поступак био законски неуређен и док је од суда зависило која ће доказна средства употребљавати. После доказних правила од 1842, а нарочито после расписа Апелационг Суда од 16 септембра 1844, његова примена као доказа била је у многоме умањена и сведена само на случај крађе, као што то наређује уредба о кажњењу крадљивца и лопова од 22 маја 1845 године, чија т. 2 гласи: »Гди онај, на кога је сумња пала, лоповлук не призна, а не покажу се против њега таква доказатељства, да би га по истима и без његовог признања суд могао осудити, у том случају да се оптужени не пушта у

слободу, но тек на јемство добрих и честитих сажитеља његови, и са знањем надлежне полицијске власти.« (Збор. III 48). Значи, да у свима другим случајевима оптуженом није више било потребно јемство за доказ невиности, ако би против њега постојала само сумња да је извршио кривично дело за које се оптужује.

4. Признање.

Признање је сматрано као најпоузданије и најбоље доказно средство, којим се може утврдити кривична одговорност оптуженог. Да је одиста тако, најбољи је доказ то, што су се сви остали докази, а нарочито заклетва, свод и јемство, могли употребити тек у оскудици признања. Има пуно доказа, да у овом периоду суду није било свеједно, хоће ли оптужени признати или не, него је баш на против гледао на првом месту да дође до признања, па је тек у оскудици овога приступано осталима.

Раније је речено, да овај период нема уређеног доказног система, нити су за доказна средства, која су се већ употребљавала, постојала нарочита законска правила. То је важило и за признање. Да би признање могло послужити као доказ морало је бити истинито, а истинитост његову оцењивао је суд не по каквим унапред утврђеним правилима, већ по слободном личној нахођењу. Према томе, признањем се добијала материјална а не формална истина. Како су судови испитивали истинитост признања види се из причања Ј. Вуича у његовом »Путешествију по Србији,« где он на једном месту вели, кад оптужени призна кривично дело за које се оптужује, »то он опет после три дана изведе се на суд и чрез секретара публично, у присуству целога суда, пита се припознаје ли он свој грех или не припознаје, да није ли се он пређе три дана при познанију његовог греха што год уплашио, забудио или у какво замешателство совести и памети дошао.«³⁰⁾ — Сем овога, за важност признања тражило се, да је учињено слободно, а не да је оно резултат мучења или претње. Ово потврђују многе забране тортуре; тако наредбом Великог Народног Суда од 18 маја 1828 бр. 252 упућени су магистрати »да кривце и позорителне људе не принуђавају батинама и мученијем, да кривицу своју признају, но точним и појединим сверху оних испитом и речима, дужни су онакове донде доводити, док кривицу своју не признаду. А који са оваким својим испитивањем кривицу своју не призна, а позорителан буде, о онаквом суду народњем известије да пошаље, и од њега за такав случај наставленије да очекује.«³¹⁾ Уредба кнеза Милоша од 3 марта 1829, којом се прописује поступак и надлежност судова, у т. 23 наређује: »позорителног човека, коме би се без довољно доказатељства каква кривица приписивала, и он признао ју неби, боем и мученијама да не принуђавају да показано на њега дело призна, но точним и порјадочним испитима и рјечима дужни су онаквог донде доводити, да би ако је крив, кривицу признао«...³²⁾; а чл. 15 устројства окружних судова од 26 јануара 1840 наређује: »окривљеника, кои се под испитом налази, на признаније злочинства или преступленија боем нагонити или на муке метати Судовима забрањује се.« (Зборн. I 185). Све ово јасно доказује, да је признање требало да буде истинито, па да може послужити као доказ.

(наставиће се)

Д-р Бож. В. Марковић.

²⁸⁾ Гласник II од. Протокол Шабач. Магистрата 174 № 716; тако исто № 622, 234, 486 и др.

²⁹⁾ Ст. Максимовић, Суђења у кнежев. Србији 167 бр. 307.

³⁰⁾ С. К. Задруга: Ј. Вуича, Путешествије по Србији II 194.

³¹⁾ А. Јовановић, Приноси 19.

³²⁾ Право за 1885, 114.

О П Ш Т И Н А

(НАСТАВАК)

Заснивајући овако општину са пуним правом избора часника, који припадају општини као чисто самоуправној установи, а за државајући право контроле код избора општинскога особља, које у првом реду има да врши дужности, додељене општини од стране државе и за њен рачун, као што су лекари, инжењери а донекле и општински писари; повлачећи јасно обележену разлику између онога, што типично обележава општину као самоуправну јединицу и онога што је чини првом административном јединицом у општем склопу државном: обезбеђујући свима делегираним пословима правилну функцију и означајући јасно границе, до којих иде ова пренесена власт, нарочито у просветним, санитарским и полицијским пословима; истичући јасно тежњу, да задржи право контроле за све послове, који не представљају у најужем смислу локалне интересе једне општине, него се јављају као општи интерес целине, који улази у област државнога права, законодавац је, по нашем мишљењу, а с обзиром на интелектуалну моћ нашега народа онога времена, дао један добар, па чак може се рећи, и сувремен закон о општинама.

Овакав закон, видимо, пружао је могућност, да се општине развијају у самоуправном погледу и правилно и успешно, а да као државне јединице првога реда врше поверене им послове на задовољство и својих грађана и државе, као надзорне власти.

Све је ово могло бити у толико лакше, што им ни овим законом о општинама, ни законима: грађанским судским поступком и полицијском уредбом све до 1876. године нису биле наметнуте околике огромне дужности судских власти, као данас, нити је наш јавни живот био развијен у овој мери, у којој је сада, те су биле поштеђене од многих послова, којима су данас притиснуте.

Овај овакав закон важио је све до 21. марта 1902. год. са прекидом од 25. новембра 1899. год. до 9. маја 1894. год., за које је време важио закон о општинама, донесен 26. новембра 1889. год. на основу Устава од 1888. године.

За време овога трајања извесне његове одредбе мењане су и допуњаване: 8 октобра 1875. год. (збор. 28. стр. 1); 14. јула 1878. год. (збор. 33. стр. 52.); 28. децембра 1879. год. (збор. 35. стр. 48); 11. јула 1884. год. (збор. 40. стр. 167); 24. априла 1885. год. (збор. 41. стр. 323.) и 21. јула 1898. год.

Неке од ових измена имале су задатак да прошире значај општинске самоуправе, а неке, опет, да га суже.

Тако, изменама чл. 13. од 1875. год. проширено је право избора у томе, што је непосредно на њега пренесен избор председника и кметова, а дотле је то вршено преко повереника; али је изменом члана 14. ово право везано за тај услов, да сваки мора плаћати грађански данак, а по изменама од 1884. још и пун грађански данак, док првобитни текст чл. 14. од 1866. год. није ово условљавао.

Даље, изменама чл. 31. од 1875. укинута је право државних власти да присуствују избору општ. часника, сем случајева кад их суд сам позове, а одузето им је и право одобравања избора ових часника, па је то пренесено на општински одбор.

Проширена су, даље, овим изменама од 1875. год. права и суда и одбора, те тако ове измене у опште носе обележје те тежње, да се самоуправа општинска што више прошири.

Већ се то не може рећи за оне остале измене, а специјалне измене пак од 1898. године, носе карактер негирања

општинске самоуправе, јер је њима ударено непосредно на само право изборнога представљања у локалној управи; на име: одузето је грађанима право бирања општинских председника, него су за неке вароши и варошице постављани указом, а за неке варошице и села претписом Министра унутрашњих дела (чл. 23. а и чл. 24).

Али укупно, узев, ове измене додиривале су чисто политичку страну општине као установе, у колико је год држава према приликама у земљи имала разлога да свој надзор смањи или повећа, али иницијатива општине, за све послове који би припадали њој као чисто самоуправној установи, није никад ни ограничавана ни закидана.

Признавајући, овако, да је закон о општинама од 1866. године, пружао могућности, да се општина развија до најширих граница једне самоуправне установе, и да опет одговори свима дужностима једне државне јединице; да јој је изменама од 1875. године та могућност још и повећана, па да јој томе нису чиниле осетне препреке ни оне остале измене овога закона, ми ипак, на жалост, морамо констатирати: да општине нису одговориле очекивању ни у једном ни у другом погледу.

И да нам се не би рекло, да је ово тврђење произвољно, ми упиремо прст на поражавајућу оскудицу јавних усана, које би се јављале као дело иницијативе и прегнућа самоуправне власти.

Ни честите општинске суднице; ни добри путеви и мостови; ни хумане установе за сиротињу, старе и немоћне; ни школе ни цркве; ни болнице; ни истинске установе за међусобно помагање и штедњу; ни подизање стручних усана за земљорадњу и шумарство; ни регулације потока и река и прокопавање канала; нити осушивање бара и мочари, ништа од свега тога није предузето ни створено у већим размерама.

Поједини безуспешни покушаји или незнатне вредности творевине као само да казују, како се све то могло, али се није хтело или умело створити.

Према томе овај период, рачунајући ту чак и време од 25. новембра 1889. год. па до 21. марта 1902. године, ништа није измакао од онога од 1839. до 1866. године, на чисто самоуправном пољу, наравно узев у обзир и повољније прилике, које су за рад и делање постојале у овом другом периоду.

На пољу, пак, чисто државне установе, општине такође нису дале задовољавајуће резултате, те се у томе онај први период издиже изнад овога.

На сваки начин, намеће се питање: чиме се може објаснити тај факат, да су општине дале овако слабе резултате после онако повољнога закона за њихово развијање, и као једини одговор, који се може дати као оправдан јесте тај: политика, која се повела у нас од смрти кнеза Михаила, на вођена за све време до последњих дана, апсорбовала је цео наш јавни живот, и одвојила свакога од послова на којима је требао да ради и ствара.

Сукоб нових идеја са конзервативним подухватио је све нас, и угушио сваки други глас, који је појединачно подизао.

С једне су стране ишли захтеви за политичка права народна до најширих граница, управо до негације самога појма о држави, а с друге се стране приступало грубим и бруталним мерама, те су тако и невољно потискивани сви они, који би и покушали да се одвоје од политике и предаду пословима, па смо тако остављали за нека боља времена све оно, што је имало и требало да донесе користи друге врсте, и што се није јављало као непосредни резултат жучне борбе коју смо водили.

(наставиће се)

Димитрије С. Калајић.

АМЕРИКАНСКА КРИМИНАЛНА ПОЛИТИКА

ИЗВОД ИЗ ЈЕДНОГ ЈАВНОГ ПРЕДАВАЊА

професора Dr B. Freudenthal-a

(СВРШЕТАК)

И то се морају у трима областима показати повољни резултати: у школи, у занатској настави и у дисциплини. Срачунавање напретка врши се на основи Markensystem-a, који омогућава да се у свако доба може утврђивати марљивост осуђеника на свима пољима његова изобраења и тиме ствара драгоцену контролу за директора према његовим чиновницима и за надзорни савет према директору. При процени напретка сваког појединца мора се водити рачуна и о његовом природном дару, дакле о релативном напретку, да не би било неправде према онима који су тупавији.

б) Из поправног циља казне непосредно следује као друга карактеристика новог система, тако звана *неодређена* или, као што се сада чешће чује у Америци, *неограничена осуда*. Основна мисао, на којој почива ова осуда, са свим је проста. Треба злочинца васпитати у реформној казнионици. Ко пак може на главном претресу предвидети, када ће се постигнути овај циљ? Није ли то пуки случај, ако се то по кад што у поједином случају погоди? Ко хоће озбиљно да казном васпита — а то ми несумњиво хоћемо код малолетника — тај мора одгодити одређивање крајње границе осуде, другим речима мора доћи до неодређене осуде.

Противу ње постоје извесне предрасте због придева „неодређена“ осуда. У ствари пак оне давас бар у Америци нигде нису стварно неодређене. Свуда, где су уведене, одређивана им је највиша граница трајања, а у многим државама и најнижа мера. Могућно је, да ће тежње за *абсоlutном* неодређеношћу бити једном остварене; за данас је израз *„релативно неодређена осуда“* (Лист) погоднији.

Што се тиче разних система за ова ограничавања трајања осуде, то се одређивање *законског максимума* свакако правда тиме, што у њему лежи гаранција за индивидуалну слободу; на против по говорничкову мишљењу није за препоруку и законски минимум, који неки препоручује, међу којима и Лист, јер је то сувишно а и штетно, пошто у извесним приликама смета заводу, да отпусти кога, који је сазрео за отпуст.

Најсумњивији је пак *судијски максимум*, јер он према америчком искуству води обилажењу неодређене осуде. Могло би се одобрити, да судија у обиму законског максимума код појединог случаја одреди и од своје стране један максимум.

в) Уз прогресивни систем и неодређену осуду долази као завршетак извршења казне у заводу условни или привремени отпуст. Ко се добро владао извесно прописано време и посредством заводског директора, или пријатеља или родбине има изгледа на какву пристojну службу, тај може бити условно пуштен од заводског надлештва за отпуштање.

Условно отпуштени по отпусту подлежи извесно време *заводском надзору*,

који траје у понеким државама најмање годину дана, а у неким само кратко време од 6 месеци. Тај надзор није полицијски, већ добротворно старање, које обично врше надзорници (Parole Officers), који се или нарочито постављају или су почасни, или представљају мешавину обе ове врсте. Најчешће су ови надзорници чиновници добротворних друштава, који су као такви извежбани овоме послу. Њихов је задатак, да са отпуштенима одржавају сталне везе дописивањем, посетама и т. д.

Ако се отпуштени за одређено време добро владао пушта се коначно, иначе се враћа поново у завод без нове осуде.

Има и приговора, који се чине овом у кратко скицираном реформном систему. Да поменемо неколике:

1. Тврди се да надовим системом влада дух *сентименталитета*. Ако то у ствари где год и постоји, кривица је до заводских чиновника, а не до система, али говорник тога сентименталитета није запазио у реформаторијама. Осуђеници морају напрегнути све своје силе, да дођу до привременог отпуста; тај је утисак, који дају ови заводи. Баш се *прави злочинци* више боје нових завода, и ако у њима има по која угодност, него ли старих, из којих морају бити отпуштени тачно одређеног сата, дакле у којима се немају ничега бојати. Дobar тон и поверљивост у поступању са осуђеницима није никаква противуречност, јер те врлине прелазе на њих. Привремено отпуштени дописују се са заводом јављајући овакога месеца о своме кретању. Говорник је нотирао леп случај, где се један од ових отпуштених осуђеника обраћа писмом управнику завода у Елмири за допуштење, да може посетити завод са једном девојком, која с њиме ради у истој радионици, и моли директора, да тој девојци каже коју добру реч о њему.

Дисциплинарна средства свуда се све више и више ублажују, али и то опет из обзира целисходности, а не из претераног хуманитета. Тако, сад се затварања у велике, осветљене, али апсолутно изолиране просторе, много више претпостављају мрачним ћелијама, у којима затвореник често пута или спава или постаје огорченим или упорним. И *телесна казна* избачена је из реформаторија културнијих држава, јер она, како се тврди, деморалише једновремено све и учеснике и присутнике при извршењу ове казне а остале осуђенике огорчава и на тај начин се осујећава циљ казне.

2) У борби противу реформног система наводи се и то, да тај исти систем подиже *лицемере*. Има свакако и таквих осуђеника. Али ко је за одређено време из лицемерства пазео не само на дисциплину, већ је за то време „излицемерио“ и тражене напретке у школи и у занатству — ако се такво лицемерство у опште да замислити — код тога је онда лако могућно, да је из његова лицемерства постала навика за добрим.

3) Тврди се да у Америци одлучују отпуст из завода *уравни чиновници* и због тога се у Европи сумња, да ти зависни чиновници не дају никакве гаран-

тије противу злоупотреба тог њиховог права и моћи. Међутим тамо овај посао не врше претежно управни чиновници у нашем смислу, већ колегије, састављене као поротни судови или Schöffengerichte. На много места и сам директор завода има само право предлагања, не и право присуствовања и гласа у одбору за отпуст. Овај се одбор обично састоји из једног реда угледнијих грађана дотичне државе. Недавно је у држави Њу-Јорк, да би се пресекали сви прекори, установљено за један завод нарочито надлештво за отпуст, у коме је јако заступљено судско начело, тако да се ова тела по своме склопу приближују судијским колегијама на главном претресу.

4) Још неколико речи о *трошковима*. Један систем, који у место надзорника употребљује учитеље, мора у толико и веће трошкове изазвати. Уз то долази и врло интересантно искуство, да *неодређене осуде* просечно *продужују* трајање осуде, — *заштита друштва*, а не *благодарења злочинцу*, њихов је *руководни мотив*. Али с друге стране опет осуђеници сада марљивошћу више привређују, или више губе него раније, ако симулирају неспособност за рад. Они такође сада, пошто у друштву раде, више употребљују машине, него ли у изолованим ћелијама старог пенсилванског система; рад је дакле продуктивнији.

Али баш и да има неке разлике у трошковима, то само не може бити разлог противу новог система. Не сме се заборавити, да је овде у питању алтернатива: „спасавати душе или доларе,“ како се вели у Америци. На крај крајева није скуп ни један систем који пружа релативно највеће заштите противу поврата. Не треба још заборавити ни то, да ове трошкове примају и подносе грађани Уније, које ми називамо „практични Американци.“

II. Пробање.

У сваком заводском васпитању има нечега неприродног. Свако ограничавање слободе, које је неизбежно у заводима, отуђује слободу и лако рађа институтске биљке. За то Американци сматрају завод као последње средство за васпитање младих људи. Ако су они само *напуштени*, онда се радије упућују каквој фамилији. Ако су малолетници *злочинци*, у Америци се често чују жалбе, да је онда тешко за њих наћи погодну породицу; њихова сопствена породица обично је незгодна, а туђе згодне фамилије по правилу их не примају.

У толико већи значј има у Америци установа пробања (Probation — првобитни облик условне осуде) која је први пут уведена у Масачусету шесетих година прошлог века, а до сад су је усвојиле најмање 10 држава и 15 од 25 највећих градова у Унији.

Пробација не одговара са свим ни немачком условном одлагању казне, ни условној осуди. Код пробације и недолази до осуде; амерички судија, пошто се утврди кривица, одлаже изрицање пресуде и ставља кривица под надзор једног лица, да га назовемо надзорником (Probation

Officers), чији је задатак сличан ономе раније поменутог Parole — Officers-a.

Пробација се не примењује свуда само на новаци, нити само на младе људе. Баш у Масачусету године 1903. од 8140 лица подвргнутих пробацији било је не мање од 6236 лица, старих преко 21 године. Рок трајања пробе у разним државама различит је. Негде је он у сваком случају онолики, колико судија нађе за сходно, а негде закон одређује једно време за сваки случај. Једна комисија у држави Њу-Јорку ту скоро предложила је, да тај рок за злочинства не буде испод 1 године, а за остала дела испод 3 месеца.

Вредност ове установе једва се да проценити; у првом реду не за то, што код ње не долази до осуде, већ за то, што кривцу уштеђује љагу претходне казне и што га на дуже време подвргава једном благоворном надзору. За ова лица није довољно поучити их на претресу, па их онда оставити евентуално годинама саме себи и својој судбини.

III. Судови за омладину.

Ни пробација, ни реформни систем нису установе само за малолетнике у правом смислу, јер оне обухватају и старија лица. Трећа установа, *суд за омладину* (Juvenile Children's Court) је установа само за младеж. Она је посвећена особеним интересима оних, који у време довођења пред суд нису прешли 16 година (ово је правило).

У Америци је призната веза између злочина и социјалних проблема, као што су нарочито занемарена сирочад и малолетници напуштени од својих родитеља; све ове класе доводе се пред особени суд за омладину и то наравно деликвенти обично одвојени од осталих.

Између малолетника и старих злочинаца не сме постојати никаква заједница ни у просторном ни у временом погледу. Зато се они и пре и за време претреса држе даље од додира са старијима, судим се у друго време, а више пута и у другим просторијама или зградама. Сем просторног и временог тежи се и за стварним диференцирањем. На ствар једнога дечка треба друкчије да се гледа, него на поступке старијих људи. Ако он узме играчке из каквог дућанског излога, онда он, тако се мисли у Америци, не врши један злочин у правом смислу речи, већ обешечајак или можда јуначко дело, како то он сам сматра или његови другови, који то управ понајбоље могу и да оцене. За то с њима и треба другачије поступати него са правим злочинцем. Место да се затвара, уклањају му подстрек за злочин. С тога је један случај дао повода, да се уреде игралишта, да се спреме гомиле песака за играње, те да дечаци у будуће не буду принуђени да себи краду играчке. Да би их задржао од скитања, он их контролише како посеђују школу. Која ће се криминална установа (пробација, упућивање којој фамилији или у реформну школу, или напослетку у реформну казнионицу) у ком случају применити као целесходна уз многе друге мере може одлучити само *специјалиста за дечије ствари*.

Само дечји судија треба да буде један такав специјалиста.

Поправка малолетника на сваки начин захтева извесне обзире не само према њему, већ и према његовој околини. За то закон у многим напреднијим државама даје широка права дечјем судији према свакоме, који са малолетником долази у буди какав однос. Опомена, пробација, новчана казна, па чак и затвор, све су то мере на које он има права према немарљивим родитељима, који пренебрегавају своју дужност. Лица, која заводе наивну или напуштену децу на деморална дела, која им продају забрањене артикле, позивају се на суд и кажњавају. Дечји судија је у неку руку централа за старање о деци.

Организација ових судова је неједнака. Негде је дечји судија само дечји судија; негде пак он уз то врши и друге судске послове, а има и таквих држава и места, где сваки редован судија преко године само неко време (по месец дана у Филаделфији) врши дужност дечјег судије. Прва врста на сваки начин да је најбоља, јер само код ње може бити речи о судији као специјалисти за дечје ствари.

Дечјем судији помаже Probation Officer. Он саопштава сваку дечју ствар. По том до претреса прибира податке о стању ствари, да би на претресу својим предлозима могао користити судији. Ако за тим оптуђени буде стављен под пробацију, онда Officer предузима надзор над њим. У његовој личности, дакле, сједињене су три делатности: полицијска до претреса, државног тужиоца на претресу и надзорничка по претресу.

Ову установу сви стручњаци у Америци сматрају за успешну и ако је још млада. 1. јула 1899. почео је дејствовати први суд за омладину у Чикагу. До 1904. већ су установљени ови судови још у 8 држава и у 11 великих градова Уније. Аустралиске, енглеске и ирске вароши следовале су њима.

Уштеде на овим судовима су знатне, те и са те материјалне тачке гледишта излази као боље: »Спасавати децу, него кажњавати злочинце.«

* * *

Из ових реферата о амерканској криминалној политици могло би се извући паметне конзеквенце и за питање о уређењу наших казнионица, које је на прагу. Нама није познато ни какав је план, ни на којој се основи и за кога се има подићи нова наша казнионица у Јагодини, али ова слика амерканских казнионица пружа нам овај савет: Казнионица у Јагодини мора бити чисто новог система и у *првом реду* намењена малолетницима и лицима, која се први пут осуђују. Наше прилике недопуштају нам да имамо са свим оделит завод за малолетнике, али он се може са свим оделитом подићи уз већи завод као што је случај код митровачког казноног завода. На тај начин и ми би имали казнене заводе оба система, од којих би стари служили за повратнике и непоправљиве злочинце из навике и професионалне.

Миливоје Ј. Петровић.

СУДСКЕ ИСТРАГЕ И ПОЛИЦИЈА

као нарочита наука

(НАСТАВАК)

Изнесене графичке таблице показиваће везу између географске и социјалне средине с једне, и криминалитета с друге стране; друге ће опет представљати генеологију чувених злочинаца и показивати улогу наслеђа у стварању злочиначког типа; трећа врста ових таблица показиваће географску поделу општег криминалитета, док ће нас четврта упознавати са разним облицима тетовираних знакова, нацртима и списима злочинаца, који су врло важни извор за реконституисање криминалне психологије.

Фотографије или сами злочинци олакшаће изучавање свега онога што се односи на испитивање физио-психолошког персоналитета злочинчевог, као што су н. пр. знаци дегенерације код тако званих рођених злочинаца, и т. д.

Инструменти за испитивање осетљивости, мотилитета и емоције злочинаца наћи ће такође места у овим лабораторијум-музеумима, и послужиће као важни доказни елементи приликом изучавања злочинчевог персоналитета.

Колекција разних корпус-деликата и карактеристичних радова злочинаца у самим затворима, показаће њихову интелигенцију, моралност и осећаје, и пружити драгоцене податке о њиховој психологији.

Колекција топографских планова и метричких фотографија леша, олакшаће преглед жртве и рана, а један нарочити и веома разноврсни материјал улутитије органе сигурности како да сачувају, изучавају и срањују трагове сваке врсте.

И најзад:

Фотографије у природној величини потпомагаће знатно испитивање професионалних и осталих особених знакова, који служе за доказ идентитета.

Само на овај начин, и уз припомоћ резултата сувремених наука, могуће је данас студирати криминалитет и успешно водити полицијско-судске истраге. Људи, који извиђу из ових будућих школа, у место да буду правници који ће знати само апстрактне ствари, познаваће у истини механизам криминалног живота и средства за борбу противу криминалитета.

У току даљег излагања видећемо како је Ничефоро разрадио овај општи нацрт програма за изучавања криминологије и научне полиције.

Место злочина

Пошто је претходно констатовао, да истрага, по правилу, почиње испитивањем места на коме је злочин извршен, писац тврди да је веома важно, како због саме истраге тако и због поротника, судија и вештака, сачувати тачан изглед овог места у свима детаљима.

Ово се до скоро постизало — а у земљама у којима су истраге остале кристалисане у старим емпиричким формама — и данас се постиже писменим записницима (увиђајима), више или мање де-

Officers), чији је задатак сличан ономе раније поменутог Parole — Officers-а.

Пробација се не примењује свуда само на новачке, нити само на младе људе. Баш у Масачусету године 1903. од 8140 лица подвргнутих пробацији било је не мање од 6236 лица, старих преко 21 године. Рок трајања пробе у разним државама различит је. Негде је он у сваком случају онолики, колико судија нађе за сходно, а негде закон одређује једно време за сваки случај. Једна комисија у држави Њу-Јорку ту скоро предложила је, да тај рок за злочинства не буде испод 1 године, а за остала дела испод 3 месеца.

Вредност ове установе једва се да проценити; у првом реду не за то, што код ње не долази до осуде, већ за то, што кривцу уштеђује љагу претходне казне и што га на дуже време подвргава једном благодворном надзору. За ова лица није довољно поучити их на претресу, па их онда оставити евентуално годинама саме себи и својој судбини.

III. Судови за омладину.

Ни пробација, ни реформни систем нису установе само за малолетнике у правом смислу, јер оне обухватају и старија лица. Трећа установа, *суд за омладину* (Juvenile Children's Court) је установа само за младеж. Она је посвећена особеним интересима оних, који у време довођења пред суд нису прешли 16 година (ово је правило).

У Америци је призната веза између злочина и социјалних проблема, као што су нарочито занемарена сирочад и малолетници напуштени од својих родитеља; све ове класе доводе се пред особени суд за омладину и то наравно деликвенти обично одвојени од осталих.

Између малолетника и старих злочинаца не сме постојати никаква заједница ни у просторном ни у временом погледу. Зато се они и пре и за време претреса држе даље од додира са старијима, суди им се у друго време, а више пута и у другим просторијама или зградама. Сем просторног и временог тежи се и за стварним диференцирањем. На ствар једнога дечка треба друкчије да се гледа, него на поступке старијих људи. Ако он узме истрачке из каквог дућанског излога, онда он, тако се мисли у Америци, не врши један злочин у правом смислу речи, већ обешечајак или можда јуначко дело, како то он сам сматра или његови другови, који то управ понајбоље могу и да оцене. За то с њима и треба другачије поступати него са правим злочинцем. Место да се затвара, уклањају му подстрек за злочин. С тога је један случај дао повода, да се уреди игралишта, да се спреме гомиле песака за играње, те да дечаки у будуће не буду принуђени да себи краду играчке. Да би их задржао од скитања, он их контролише како посећују школу. Која ће се криминална установа (пробација, упућивање којој фамилији или у реформну школу, или напослетку у реформну казнионицу) у ком случају применити као целесходна уз многе друге мере може одлучити само *специјалиста за деције ствари*.

Само дечји судија треба да буде један такав специјалиста.

Поправка малолетника на сваки начин захтева извесне обзире не само према њему, већ и према његовој околини. Зато закон у многим напреднијим државама даје широка права дечјем судији према свакоме, који са малолетником долази у буди какав однос. Опомена, пробација, новчана казна, па чак и затвор, све су то мере на које он има права према немарљивим родитељима, који пренебрегавају своју дужност. Лица, која заводе наивну или напуштену децу на деморална дела, која им продају забрањене артикле, позивају се на суд и кажњавају. Дечји судија је у неку руку централа за старије о деци.

Организација ових судова је неједнака. Негде је дечји судија само дечји судија; негде пак он уз то врши и друге судске послове, а има и таквих држава и места, где сваки редован судија преко године само неко време (по месец дана у Филаделфији) врши дужност дечјег судије. Прва врста на сваки начин да је најбоља, јер само код ње може бити речи о судији као специјалисти за деције ствари.

Дечјем судији помаже Probation Officer. Он саопштава сваку децију ствар. По том до претреса прибира податке о стању ствари, да би на претресу својим предлозима могао користити судији. Ако за тим оптужени буде стављен под пробацију, онда Officer предузима надзор над њим. У његовој личности, дакле, сједињене су три делатности: полицијска до претреса, државног тужиоца на претресу и надзорничка по претресу.

Ову установу сви стручњаци у Америци сматрају за успешну и ако је још млада. 1. јула 1899. почео је дејствовати први суд за омладину у Чикагу. До 1904. већ су установљени ови судови још у 8 држава и у 11 великих градова Уније. Аустралиске, енглеске и ирске вароши следовале су њима.

Уштеде на овим судовима су знатне, те и са те материјалне тачке гледишта излази као боље: „Спасавати децу, него кажњавати злочинце.“

* * *

Из ових реферата о америкањској криминалној политици могле би се извући паметне конзеквенце и за питање о уређењу наших казнионица, које је на прагу. Нама није познато ни какав је план, ни на којој се основи и за кога се има подићи нова наша казнионица у Јагодини, али ова слика америкањских казнионица пружа нам овај савет: Казнионица у Јагодини мора бити чисто новог система и у *првом реду* намењена малолетницима и лицима, која се први пут осуђују. Наше прилике недопуштају нам да имамо са свим оделит завод за малолетнике, али он се може са свим оделито подићи уз већи завод као што је случај код митровачког казненог завода. На тај начин и ми би имали казнене заводе оба система, од којих би стари служили за повратнике и непоправљиве злочинце из навике и професионалне.

Миливоје Ј. Петровић.

СУДСКЕ ИСТРАГЕ И ПОЛИЦИЈА

као нарочита наука

(НАСТАВАК)

Изнесене графичке таблице показиваће везу између географске и социјалне средине с једне, и криминалитета с друге стране; друге ће опет представљати генеалогiju чувених злочинаца и показивати улогу наслеђа у стварању злочиначког типа; трећа врста ових таблица показиваће географску поделу општег криминалитета, док ће нас четврта упознавати са разним облицима тетовираних знакова, нацртима и списима злочинаца, који су врло важни извор за реконституисање криминалне психологије.

Фотографије или сами злочинци олакшаће изучавање свега онога што се односи на испитивање физио-психолошког персоналитета злочинчевог, као што су н. пр. знаци дегенерације код тако званих рођених злочинаца, и т. д.

Инструменти за испитивање осетљивости, мотилитета и емоције злочинаца наћи ће такође места у овим лабораторијум-музеумима, и послужиће као важни доказни елементи приликом изучавања злочинчевог персоналитета.

Колекција разних корпус-деликата и карактеристичних радова злочинаца у самим затворима, показује њихову интелигенцију, моралност и осећаје, и пружити драгоцене податке о њиховој психологији.

Колекција топографских планова и метричких фотографија леша, олакшаће преглед жртве и рана, а један нарочити и веома разноврсни материјал упутитиће органе сигурности како да сачувају, изучавају и срањују трагове сваке врсте.

И најзад:

Фотографије у природној величини потпомагаће знатно испитивање професионалних и осталих особених знакова, који служе за доказ идентитета.

Само на овај начин, и уз припомоћ резултата савремених наука, могуће је данас студирати криминалитет и успешно водити полицијско-судске истраге. Људи, који изиђу из ових будућих школа, уместо да буду правници који ће знати само апстрактне ствари, познаваће у истини механизам криминалног живота и средства за борбу противу криминалитета“

У току даљег излагања видећемо како је Ничефоро разрадио овај општи нацрт програма за изучавања криминологије и научне полиције.

Место злочина

Пошто је претходно констатовао, да истрага, по правилу, почиње испитивањем места на коме је злочин извршен, писац тврди да је веома важно, како због саме истраге тако и због поротника, судија и вештака, сачувати тачан изглед овог места у свима детаљима.

Ово се до скоро постизало — а у земљама у којима су истраге остале кристалисане у старим емпиричким формама — и данас се постиже писменим записницима (увиђајима), више или мање де-

таљним, али готово увек непотпуним. Дуго времена веровало се, да су написане речи више но довољне да даду тачну представу места на коме је крвава драма одиграна. Читаве стране посвећиване су опису овог места, а у опис су уношене и најмање ситнице. Посао овај, мора се признати, био је веома тежак, али органи сигурности и судски лекари нису имали других средстава на расположењу за постигнуће овог циља.

Да би што боље представио непотпуност и преживелост писаних увиђаја за данашње прилике, Ничефоро цитира као пример детаљан извод из увиђаја по делу убиства војвоткиње Празлин (1847 год.), који се овако почиње: »Кад смо ушли у спаваћу собу војвоткиње Празлин, њен леш лежао је на једном душеку, на средини собе. Део душека на коме је лежала глава, био је натопљен великом количином још свежје крви, која је текла из крваве лобање. На истој страни душека, нешто мало у напред, налазила се велика крвна мрља, скоро већ сасушена, и т.д.»

На жалост, овај је увиђај, и ако само речима исписан, куд и камо потпунији и савршенији од 3/4 увиђаја наших данашњих истражних власти.

Употреба *топографских планова* места извршеног злочина представљају, по тврђењу пишећом, други период у еволуцији методе за конструисање полицијских и судских увиђаја. Планови ови у велико допуњују писмене записнике и потенцирају њихову прецизност. Они се и данас корисно употребљују, а добра им је особина што се врло просто и лако конструишу. Помоћу метра и сантиметра, замењујући метар природне величине сантиметром у нацрту, може се врло лако на хартији, повлачењем обичних линија, репродуковати облик собе, место врата, прозора, место и облик намештаја, и т.д.

На овај исти начин прави се план и целог апартмана.

Ако је потребно утврдити општи положај куће према простору који је окружује: баште, дворишта, зидови и т.д. довољно је обележити линије темеља зграде и назначити њене границе према странама света.

Разуме се већ, да на свима овим плановима треба тачно означити, ако томе има места, положај леша, корпус деликте и трагове свију врста.

Систем скицирања места извршеног злочина био је само једна алка на ланцу нових идеја. Убрзо се дошло до уверења да и он није потпун, и с тога се узела у помоћ фотографија, која означаје трећу фазу у еволуцији овог система, и која је у стању да нам пружи много потпунију слику испитиваног места. Само што употреба фотографије није искључила употребу планова. Обе ове методе узајамно се допуњују. Док нам план представља дегитимични поглед ока на место извршеног злочина, дотле је фотографија детаљна анализа свију секција овог места; док је план скелет, дотле је фотографија живо биће.

Има више врста фотографија, које треба узети на месту извршеног злочина. Ако

је злочин извршен у унутрашњости куће, дућана, кафана и т. д. потребно је, пре свега, фотографисати *спољашност* ових зграда. Фотографије ове нарочито су корисне у случајевима злонамерних паљевина. Обично је довољна једна фотографија, али ако кућа има више улазака и излазака, и ако су остали трагови који показују како је злочинац у кућу ушао и из ове изишао, потребно је извршити више снимака.

Друга врста фотографија односи се на *унутрашњост* зграде, односно на одају у којој је злочин извршен. Ове фотографије од огромне су важности, и с тога их треба узимати одмах по доласку органа сигурности на лице места изврш ног злочина, пре него што је на овом месту ма шта поремећено. Оно, што ове фотографије нарочито треба да покажу, *то је изглед места злочина, онакав каквог га је злочинац оставио.*

Приликом фотографисања *унутрашњости* зграде потребно је, готово увек, извршити више снимака и са разних страна. Тако н. пр. док нам фотографија, у случајима убиства, показује с једне стране положај жртве поред кревета и усред испретураних столица, њено одело и њене крваве ноге, дотле ће с друге стране показивати крваве трагове по ивици кревета, место на кревету где се жртва налазила у времену првог ударца и начин како је с кревета доспела на патос.

Овако исто треба радити и у случајевима опасних крађа. Поред фотографисања одаје у којој је крађа извршена, у овим случајевима морају се још фотографисати и сви трагови насилног обијања и продирања у затворене просторе, као што су н. пр. трагови насилног отварања врата, разбијања прозора, проваљивања руна на плафону, патосу или у зидовима и т. д.

Поред фотографисања спољашности и унутрашњости одаје, у којој је злочин извршен, потребно је још фотографисати и све просторе, у којима се налазе трагови злочинца. Ово с тога, што је врло често потребно, у интересу истраге, оживети изглед места на коме је злочин извршен и онда, кад је он потпуно измењен, а ово се може постићи само помоћу свију ових фотографија.

Да би што боље доказао неопходну потребу фотографисања места злочина и истакао корист од ових фотографија, Ничефоро помиње један случај који се десио у Италији пре неколико година приликом убиства грофа Б... У ово време у Италији нису постојала ни одељења за идентификацију ни одељења за фотографисање. Како се из записника по делу овог убиства није могла добити тачна представа о изгледу собе у којој је злочин извршен, а ни сведоци се нису слагали у исказима суд је, после дугих дискусија, био принуђен да изађе на лице места (из Турина у Болоњу), и да тамо, помоћу вештака и сведока, реконструише изглед собе по извршеном злочину. Интересантна је била сцена, кад је један од вештака легао на исто место, на коме је нађен убијени гроф, заузео ранији положај жртве и отпочео давати судијама и поротницима обавеш-

тења о оделу убијеног и констатованим траговима.

Излишно је и доказивати, да је и најобичнија фотографија у овом случају могла поштедети суд од ове траги-комедије.

* * *

Фотографисање није од користи само у случајевима извршених злочина, већ тако исто и у случајевима несрећних догађаја, разних катастрофа, пожара и т. д. За истраге, које се у овим случајевима редовно предузимају, фотографије места извршеног злочина често су неопходно потребне. Оне, тако исто, могу корисно послужити и у грађанским парницама, које обично настају после ових догађаја, као што су н. пр. парнице о накнади штете, о доживотном осигурању, и т. д.

Потребно је још да нагласимо, ради потпуности ових редака о фотографисању, да се од пре кратког времена у Паризу употребљују *метричке фотографије*, за које се има захвалити Вертилону, и чија је добра особина у томе, што показују и дименсије фотографисаних предмета.

После дугачких и обично неразумљивих писаних увиђаја, топографских планова и обичних фотографија, дошле су најзад ове метричке фотографије, које за данас представљају последњу фазу у еволуцији методе за прегледање места извршеног злочина и констатовање његовог изгледа одмах по извршеном злочину.

(наставиће се)

Д. Ђ. Алимпић.

ПОУКЕ И УПУТИ

Пенсија државних чиновника не сматра се као плата, и не може се одбијати од плате, која им као резервним официрима, у смислу чл. 76. закона о устројству војске, припада за време вежбе.

Светозар С., пензионер и званичник Главне Контроле, као резервни пешадијски поручник, био је у 1905. години 18 дана на вежби, по наредби XV. пуков. окр. команде, којој по распореду припада.

При издавању му поручничке плате за тих 18 дана, команда му је издала мање у име плате онолико, колико му износи пенсија и плата за 18 дана, што већ ужива од државе у Министарству Финансија и Главној Контроли.

Противу тога, што му се и пенсија одбија од плате која му је следовала као поручнику, он је изјавио жалбу Министру војном, наводећи, да пенсија није плата, већ његова зарада.

Министар га је решењем од 8. децембра 1905. год. БМ13247. одбио од тражења с тога, што је плата и пенсија једно исто, па је при прорачуну исправио примењен члан 76. закона о устројству војске, који условљава одбитак онога, што се већ прима од државе од следоване му плате као резервном поручнику.

По изјављеној жалби Државни Савет нашао је, да ожалбено решење Министрово не одговара закону из ових разлога:

Законодавац је, у чл. 76. закона о устројству војске, изједначио у систематичној плати резервне официре, који су на вежбању и на служби у опште, са действителним официрима, ако иначе никакву плату немају; а ако имају, или су чиновници са мањом платом него што има действителни официр истога чина, добијају, за време вежбања, додатак својој плати до систематичне плате чина који имају. Према овој законској одредби при оцени питања о плати резервних официра док су на вежби или на војној служби у опште, има да послужи као мерило искључиво њихова плата у грађанству, а не и пензија.

Неумесан је навод у ожалбеном решењу, да је плата и пензија једно исто, јер по духу закона о чиновницима грађанског реда пензија је награда, коју држава даје чиновнику за послужено време у државној служби, а плата је накнада за његов рад.

Писмом својим од 27. априла 1907. године БМ3936. Министар војни известио је Држ. Савет, да се са предњим саветским гледиштем не слаже из ових разлога:

Када би се резервним официрима, који су као чиновници грађанског реда стављени у пензију пре навршене 40 године службе, или 60 год. старости, рачунала систематична плата у војсци према плати коју су имали у грађанству на дан стављања у пензију, тада би они, у ствари, имали систематичну плату у војсци за онолико мању у колико им износи разлика између плате у грађанству и пензије.

Када би се опет ова плата издвојила као нешто што је било и замењено са другим, и када би издвојила и пензија, која је ову плату заменила као нека особена награда, тада би се они претворили у резервне официре из грађанства, а то безусловно нису, нити могу бити све докле, докле носе звање чиновника.

У овој прилици, имали би још, поред нуне систематичне плате, и пензију потпуну, а овако што искључује чл. 76. зак. о устројству војске, чим им рачуна додате у војсци на спрам онога, што већ примају од државе.

Узевши понова у оцену овај предмет Државни Савет је одлуком својом од 1. маја 1907. год. №3019. поништио ожалбено решење Министрово. **М. В.**

ПОУКЕ И ОБАВЕШТЕЊА

Учињена су нам ова питања:

I.

Суд општине радањске актом својим од 16. фебруара ове год. Бр. 187, пита:

»1. Кад извесно лице прода једну земљу, па суду општинском поднесе тачију на потврду, а суд општински посумња да ли је пописна књига тачна, и да ли је према томе продавцу остало довољно земље по § 471. грађ. суд. поступка, онда може ли суд извршити премер заосталог имања, и на тај начин стећи уверење о остатку земље, па према томе потврдити та-

пију или не; и да ли би уверења издата на основу овога премера, а не по пописној књизи, имала вредности?; и

2. Пореско одељење тражи, да суд општински у најкраћем року одужи свој порез, који дугује држави на капитал и своје имање у суми преко 1000 динара.

Суд је известио одељење, да је буџетом предвидео потребну суму за исплату пореза, па кад буде покупљена, да ће платити порез, али одељење неће за то да чује, већ тражи порез и прети казном.

Пошто суд нема могућности да овај порез одмах одужи, јер су приходи слаби, онда може ли се за ову исплату узети у попис општинско непокретно имање, као што суд намерава да учини, и сме ли пореско одељење приступити продаји тога имања?«

— На ова питања одговарамо:

1. Пописне књиге »Б.« које су примљене само као основица за разрез пореза на земљишта, не могу бити никакав докао о просторности имања за случајеве из § 471. грађ. суд. поступка.

Према томе, кад год суд посумња, да ли продавцу остаје довољно земље или не, он има права да изврши премер и на основу тога премера издаје уверење.

Уверења, издата овако, имају важности.

2. Истина, закон о непосредном порезу, одређујући рок за редовну и егзекутивну наплату пореза од пореских обвезника (чл. 106. и 107.) није ништа рекао о томе како ће се наплаћивати порез од општина за њихова имања.

Али како се и по чл. 129. т. 5. зак. о општинама, средским и општинским буџетима, порез уноси у општински буџет као издатак, то се по себи разуме, да ће се он из буџетских прихода и плаћати, с обзиром на рокове, које је одредио закон о порезу.

Ако су приходи општински одиста били тако слаби у почетку године, па ако се и прирез није могао покупити из оправданих разлога, онда општина нека тражи почек од г. Министра финансија по шестом ставу чл. 107. зак. о порезу, али никако не сме она сама нудити непокретно имање у попис, нити га одељење сме продати пре него што наплату покуша из покретности општинске или издавањем имања под закуп.

Како изгледа овде се намерно хоће да подметне општинска непокретна имовина, те да се наплата пореза одуговлачи.

То, међутим, не може и не сме бити, јер се треба постарати да се општински приходи на време наплате, па ће онда бити могућности да се и порез плати, кад је већ предвиђен буџетом.

Ако је ово утрински порез, онда је наплата његова још лакша, јер га плаћају они, који своју стоку на општинским утринама и јавним испустима пасу.

II.

Суд општине марковачке, актом својим од 16. фебруара ове год. Бр. 222, пита:

»Један грађанин ове општине молио је да му суд да уверење, како он хоће да

купи једну вршалицу са целим прибором од извесне банке у Београду, и да то чини за своју личну потребу, а не за шпекулацију.

Како суд прво не зна, да ли ће он ову вршалицу у опште купити, јер то стоји у доброј вољи и могућности дотичнога грађанина, и друго како суд зна, да би овом вршалицом, ако би је одиста купио, врло и туђе жито поред свога, он му није смео дати уверење, пре него што замоли уредништво, да му оно каже, да ли би суд био крив, ако би издао овакво уверење, верујући простој изјави и уверавању поменутога грађанина?«

— На ово питање одговарамо:

По т. 4. и 6. чл. 96. зак. о општинама, општински суд дужан је да издаје уверења, на захтев власти или самих грађана, о свима фактима, који су њему познати или о којима он може доћи до сазнања и проверити их.

О свему ономе, што суд не зна или не може сазнати, он, наравно, не мора издавати уверење.

Како се и о факту: да ли ће дотични купити одиста вршалицу, и да ли ће је употребљавати само за своје потребе или и за шпекулацију, не може друкчије доћи до уверења, него да се само поверује дотичном лицу, то остаје да суд сам оцењује, да ли се томе лицу, према његовој часности, може издати уверење или не.

III.

Суд општине дединске, актом својим од 10. марта ове год. Бр. 631, пита:

»По § 327. т. 1. казн. закона, казни се затвором од 1—15 дана онај, кога полицијски чиновник или кмет, или ма ко у име власти позове, пак не би том позиву без довољног узрока следовао.

С тога се моли уредништво за обавештење у овоме: да ли се ово позивање сматра само писменим позивом, или може то бити и усмено, преко служитеља; да ли се за доказ недоласка на позив могу употребити сведоци, који су били присутни, или мора сваком позиву усменом и писменим следовати реверс?«

— На ово питање одговарамо:

Ни у § 21. ни у § 33. полицијске уредбе није опредељено, па који ће се начин позивати они, који су окривљени за иступне кривце.

Али на сваки начин, под позивом се разуме било да им се писмени позив достави преко служитеља, било да их кмет или служитељ непосредно позову да власти предстану, јер је такав позив предвиђен и § 12. грађ. суд. поступка за чисто грађанске спорове.

Према томе, кад год се неко од грађана позове на један или други начин (писменим позивом или усмено) он је дужан да следује позиву.

За доказ, да је неко одиста зват, служи или реверс, или тврђење дотична лица које је позивање извршило у смислу § 35 полиц. уредбе.

Паравно, кад има још и сведока, да је позивање вршено, онда је доказ потпунији.

Али да би се избегла свака незгода, саветно је да се позивање врши писменим позивом кад год за то има могућности, према приликама, у којима се и под којима се позивање врши.

СЛУЖБЕНЕ ОБЈАВЕ

СКРЕЋЕ СЕ ПАЖЊА

Код суда општине мало-изворске, у срезу тимочком, налазе се 9 мангуп брава говеда, која су нађена на државној ливади код карауле «Суви Кладенац» на српско-бугарској граници. Говеда немају никаква жига. Како се до сада нису могли наћи сопственици ових мангуп брава, то се позивају све полицијске и општинске власти да потраже у своје подручју њихове сопственике и у случају проналаска о томе известе начелника среза тимочког с позивом на депешу Бр. 4212.

4. ов. м-ца нађена је једна мангуп кобила у планини подгорачкој среза бољевачког, матора 8 година, длаке аластасте, лисаста, на гриви има белу длаку а на сапима белугу од убоја, и једна ждребица матора 2 године, длаке затворено зелене, без роваша. Кобила има жиг «К. VIII», по чему се може закључити да је из територије VIII. пуковске команде. Нека све полицијске и општинске власти потраже сајбију ове мангуп стоке и у случају проналаска о томе известе начелника среза бољевачког с позивом на депешу Бр. 6032.

Т Р А Ж Е С Е

Станка Љубисављевића, из Власине, среза масуричког, сдугу Јанићија Момчиловића, из Пајсјевића, среза груканског, који је 28. пр. м-ца побегао од свога газде поневши са собом и своју буквицу, тражи начелник среза груканског актом Бр. 9827. Станко је стар 13 година, омален, у лицу сув и црномаст, по бради има белуге од краста; од одела има на себи половне сукнене чакшире, на ногама опанке са кајшима а на глави шајкачу. Пронађеног треба спровести поменутом начелнику.

Стевана Милановића, синове му: Драгутина и Богосава, скитаче цигане и Милана Салића, скитача циганина из Ришња, који имају да одговарају за опасну крађу, тражи начелник среза лепеничког депешом Бр. 6277. Пронађене треба спровести поменутом начелнику.

Ђорђа, сина Петра Стевановића, из Сокобање, који је 30. пр. м-ца отумарао од куће без знања својих родитеља, тражи начелник среза бањског актом Бр. 7116. Ђорђе је стар 12 година, плав, очију граорастих, омален, од одела имао је на себи полован капут од шајка, нове сукнене панталоне, на ногама опанке а на глави шајкачу. Нека га све полицијске и

општинске власти потраже и у случају проналаска уште поменутом начелнику.

Тому Драгутиновића, Јанка Марковића, Владимира — Душана Димитријевића, Ивана Радосављевића, Маринка Станојловића, Стевану, жену Јанка Марковића и Илинку, удову Богдана Стојановића, скитаче цигане, који су решењем крагујевачког првостепеног суда од 12. априла 1904. год. Бр. 16504 стављени под протни суд и у притвор због крађе стоке, тражи крагујевачки првостепени суд актом Бр. 17586. Лични опис њихов непознат је. Пронађене треба спровести стражарно поменутом суду.

Косту, синовца Стојана Ристића, ниљара из Крагујевца, који је још пре годину дана отумарао из Крагујевца без знања свог стрица, тражи начелство округа крагујевачког актом Бр. 7638. Коста је стар 15 година, обичног раста, у лицу плав, косе и очију плавих; од одела имао је на себи чакшире од шајка, гуњче, на глави шајкачу а на ногама опанке. Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима да га потраже и у случају проналаска о томе известе поменуто начелство.

П О Т Е Р Е

Каменче Илић, осуђеник београдског казненог завода, родом из Грабовца, среза ресав-

Исти суд у години 1899. осудио га је на годину дана затвора опет због опасне крађе. За одбеглим осуђеником наређује се живо трагање. Пронађеног треба спровести одељку београдског казненог завода у Добричеву с позивом на депешу Бр. 2222. или Управи града Београда с позивом на акт Бр. 18403.

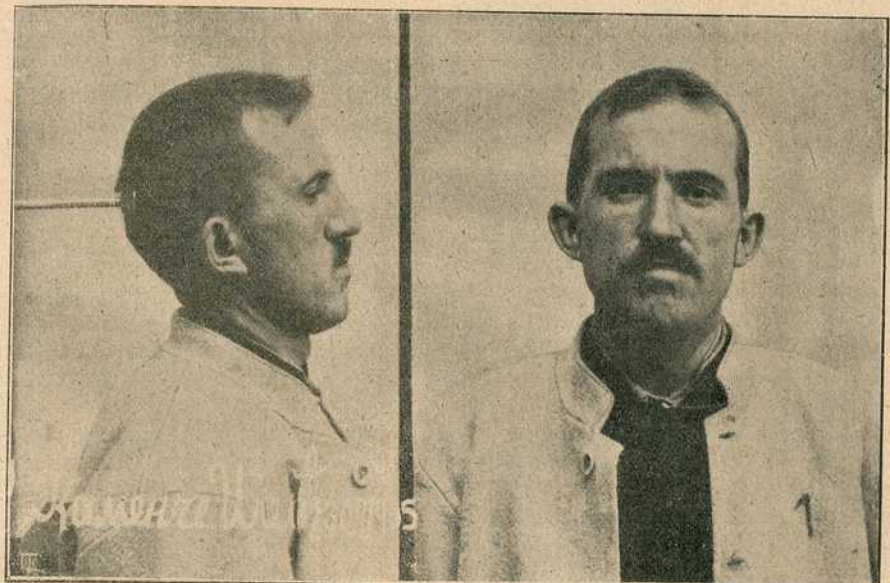
Крађе стоке. Ноћу између 19. и 20. пр. м-ца непознато лице украдо је једну краву из тора Николе Станојевића, земљод. из Јасенице. КрAVA је матора 6 година, длаке сиве, са великим и правим роговима, има на вимену пет оиса. Акт начелника среза неготинског Бр. 4700.

10. пр. м-ца непознати крадљивац украо је једну кобилу Василију Церовићу, земљод. из Криве Реке. Кобила је матора 3 године, длаке црне, репа посеченог, непоткована. Акт начелника среза златиборског Бр. 5468.

22. пр. м-ца непознати крадљивац украо је са наше једног коња Александру Крацаву, земљод. из Прахова. Коњ је матор 10 година, доратаст, средње висине, на леђима има белугу од убоја, са жигом «О». Акт начелника среза неготинског Бр. 4831.

Ноћу између 28. и 30. пр. м-ца непознати крадљивци украли су из кошаре два вола Јанку П. Рајковићу, земљоделцу из Подгорца. Оба су вола матора по 6 година; један је длаке сиво беле, а други је длаке сиве, различите величине, са жигом БЗ, без роваша. Акт начелника среза бољевачког Бр. 5832.

Обраћа се пажња свима полицијским и општинским властима на ове покрађе.

ског, 10. тек. м-ца побегао је из Добричева, са рада. Каменче има 30 година, стаса је високог, косе и браде смеђе, очију жуто-зелених; од особених знакова има: а) белугу од изгоретине, у облику праве линије, величине 4 см., на левом образу, између уха и браде; б) белугу од изгоретине, у облику праве линије, величине 2 см., за 2.5 см. у лево од прве белуге, и в.) по сленим очима је ћелав. Осуђен је био на 12 година робије пресудом ђупријског првостепеног суда због две опасне крађе.

Н А З Н А Њ Е

Комплети «Полицијског Гласника» за 1905. и 1906. год. могу се добити у уредништву по цену од 20 динара за једну годину, у елегантном тврдом повезу. Новац треба слаати благајни Министарства Унутр. Дела.